

การดำรงชีวิตและการปรับตัวของกะเทยทหารเกณฑ์ในค่ายทหาร

The Living and Adaptation of the Homosexual Conscript Soldiers in a Military Camp

เกวลี เคียงสันเทียะ¹ และ เขมิกา สงวนพวง²

Kelvaly Khengsuntia¹ and Khemika Sa-nguanpauk²

Received : 21 ส.ค. 2563

Revised : 28 ต.ค. 2563

Accepted : 29 ต.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำรงชีวิตและการปรับตัวของกะเทยทหารเกณฑ์ในค่ายทหารแห่งหนึ่ง ในจังหวัดลพบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษาแบบเรื่องเล่า ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย กะเทยทหารเกณฑ์ 4 คน เพื่อนกะเทยทหารเกณฑ์ 1 คน และครูฝึกทหารเกณฑ์ 1 คน รวมทั้งทั้งหมด 6 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า เทคโนโลยีแห่งตัวตนที่ทำให้ กะเทยทหารเกณฑ์สามารถดำรงชีวิตและปรับตัวในค่ายทหารได้ คือ 1) การปรับตัวตามสถานการณ์ในค่ายทหารด้วยความสมัครใจ 2) กำลังใจจากตนเอง ครูฝึกวิชาทหาร และเพื่อนทหารเกณฑ์ และ 3) การสร้างตัวตนใหม่ ด้วยการรักในตัวตนของตนเอง เอาชนะความกลัวด้วยการเอาชนะใจตนเอง สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การสร้างตัวตนและพื้นที่ในสังคม งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะ 1) ค่ายทหารควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการฝึกทหารเกณฑ์ให้บุคคลภายนอกรับรู้ว่ามีบริการแบ่งแยกหรือกลั่นแกล้งทางเพศต่อกะเทยทหารเกณฑ์ และ 2) เพื่อให้ครูฝึกและทหารเกณฑ์ เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของกะเทยทหารเกณฑ์ เพื่อปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีต่อกะเทยทหารเกณฑ์

คำสำคัญ : การดำรงชีวิต, การปรับตัว, กะเทยทหารเกณฑ์

Abstract

The purposes of this research were to study the living and adaptation of the homosexual conscript soldiers in a military camp in Lopburi. This research was qualitative research. The study method was storytelling. The informants consisted of 4 homosexual conscript soldiers, a friend of them and a trainer, the total was 6 informants. The informants were selected by purposive sampling. The data were collected by semi-structured interviews with non-participation observation. The results revealed that the technology of self-affecting the homosexual conscript soldiers can live and adapt to a military camp was 1) Voluntary adaptation to various situations in a military camp, 2) Encouragement from themselves, trainers and other conscript soldiers and 3) Creating a new identity by loving himself and overcoming their fear. These will lead to

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อีเมล: kiangsuntie2540@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อีเมล: bunyarak9@hotmail.com

¹ Student, Department of Human Resource Management, Faculty of Management Science, Thepsatri Rajabhat University

Email: kiangsuntie2540@gmail.com

² Lecturer, Department of Human Resource Management, Faculty of Management Science, Thepsatri Rajabhat University

Email: bunyarak9@hotmail.com

the creation of identity and be sociable. This research suggests that 1) military camp should publicize about no gender discrimination or bullying the homosexual conscript soldiers, and 2) to provide a trainer and conscript soldiers understand homosexual conscript soldiers to adjust the attitude on homosexual conscript soldiers.

Keywords : Living, Adaptation, Homosexual Conscript Soldier

บทนำ

รัฐธรรมนูญฉบับถาวร เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475 อาศัยความในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ชายที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมาย ต้องไปแสดงตนเป็นทหารกองเกิน ณ ที่ว่าการอำเภอ (ผดาสวัสดิ์ วุฒิมานานนท์, 2560 : 34) ในการคัดเลือกทหารกองเกินเพื่อเข้ารับราชการทหาร หรือที่รู้จักกันดี คือการเกณฑ์ทหารนั้น บุคคลที่มีร่างกายและจิตใจเป็นหญิง หรือบุคคลที่แปลงเพศเป็นหญิง เข้ารับการคัดเลือกเป็นประจำทุกปี และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น (นาวิณี โรยแสง และวีรยุทธ มาตรนอก, 2552 : 2) บุคคลเหล่านี้ไม่ผ่านการคัดเลือกเข้าเป็นทหาร เนื่องจากประกาศกฎกระทรวงฉบับที่ 75 ได้ประกาศให้สถานะกะเทยเป็น "เพศสภาพไม่ตรงกับเพศกำเนิด (Gender Identity Disorder) ไม่ใช่บุคคลที่มีความผิดปกติ เพื่อใช้ยื่นขอไม่เข้ารับราชการทหาร โดยสถานะดังกล่าวจะถูกรับรองโดยจิตแพทย์โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และโรงพยาบาลกองทัพทุกทั่วประเทศซึ่งจะออก "หนังสือรับรองผลตรวจสภาพร่างกายและจิตใจ" ให้นำไปใช้เป็นหลักฐานในการตรวจคัดเลือกในวันจริงได้ แต่บุคคลใดที่ไม่ได้รับการแปลงเพศหรือผ่าตัดทำศัลยกรรมหน้าอกหรือไม่สามารถขอผ่อนผันได้ หรือไม่ทราบสิทธิและข้อยกเว้นตามกฎหมายกระทรวง ไม่มีหนังสือรับรองการตรวจสภาพร่างกายและจิตใจ จะต้องเข้ารับการคัดเลือกจบบลาค ถ้าจับได้ใบดำไม่ต้องรับราชการทหาร แต่ถ้าจับได้ใบแดง บุคคลดังกล่าวจะต้องเข้ารับราชการรับใช้ชาติโดยการเป็นทหาร (มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยเพื่อสิทธิมนุษยชน, 2562 : ออนไลน์)

ปัจจุบันทหารเกณฑ์ในแต่ละผลัด จะพบว่ามียุทธศาสตร์ที่มีอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่างกับผู้ชายที่เรียกว่ากะเทย ได้ถูกเกณฑ์มาเป็นทหาร ซึ่งกลุ่มคนประเภทนี้ยังไม่ได้รับการยอมรับในสังคมทหาร เนื่องจากชายไทยที่เข้ามาเป็นทหารต้องมีร่างกายที่แข็งแรงและอดทน แต่กะเทยทหารเกณฑ์จะถูกมองว่าเป็นเพศที่มีความอ่อนแอไม่มีความอดทน ไม่สามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้เหมือนทหารชายที่ต้องใช้อาวุธในการรบ (นฤทธิ ฤทธิ์คำรพ และพิทักษ์ ศิริวงศ์, 2559 : 81) อัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่างกับผู้ชายดังกล่าวนี้ เปรียบเหมือนคนชายขอบที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม กะเทยทหารเกณฑ์จึงเรียนรู้ที่จะปรับตัวเพื่อความอยู่รอด โดยใช้วิธีการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตน (The Technology of Self) ในการปรับทัศนคติของตนเอง ว่าไม่ได้แตกต่างจากคนอื่น มีความสามารถ และเห็นคุณค่าในตัวเอง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมที่ดำรงอยู่ อานนท์ วันลา (2553 : 66) กล่าวว่า การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตน มีจุดเริ่มต้นจากตนเอง ความคิด ทัศนคติของตนเอง เป็นปัจจัยอันดับแรก การมองว่าตนเองไม่แตกต่าง มีความสามารถ และมีคุณค่า นั่นคือการเห็นคุณค่าของตนเอง เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และเป็นพื้นฐานในการสร้างอัตลักษณ์แห่งตนขึ้นมา ทำให้สังคมยอมรับในความสามารถ ในศักยภาพ และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอย่างมีคุณค่า โดยผู้วิจัยสรุปแนวคิดการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตน ได้ว่าเป็นการทำความเข้าใจกับตัวเอง การเป็นตัวของตัวเอง รู้สึกผิดชอบชั่วดีด้วยตัวเอง เพื่อค้นหาว่าตัวเองจะใช้ชีวิตไปในทางใดจึงจะบรรลุเป้าหมายของตน ด้วยการเลือกที่จะปรับตัวและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสังคมที่ตนอยู่

ดังที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำรงชีวิตและการปรับตัวของกะเทยทหารเกณฑ์ในค่ายทหาร เพื่อให้ทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ของกะเทยทหารเกณฑ์เมื่ออยู่ในค่ายทหาร โดยผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับตัวตนของกะเทยทหารเกณฑ์ที่มีตัวตนในการคิด การตัดสินใจภายใต้เหตุผล มีความสามารถที่จะปรับตัวได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

รวมถึงการสร้างตัวตนเพื่อให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตและปรับตัวอยู่ในค่ายทหารและสังคมทหารได้ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในค่ายทหาร ผ่านการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาถึงการดำรงชีวิตและการปรับตัวของกะเทยทหารเกณฑ์ในค่ายทหารแห่งหนึ่งในจังหวัดลพบุรี

กรอบแนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีแห่งตัวตน

มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) นักคิดด้านมนุษยศาสตร์ ได้ให้ความหมายของตัวตนไว้ว่า เป็นแต่เพียงร่างทรงที่รอคอยการเติมเต็มให้สมบูรณ์และสามารถปรับเปลี่ยนไปตามบทบาทหน้าที่และสถานภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เป็นเหตุให้ตัวตนของบุคคลไม่มีรูปลักษณะเดียวที่ตายตัว แต่สามารถแตกแยก และแตกตัวออกเป็นส่วนตามสภาวะการณ์ทางสังคม สถานภาพทางสังคม และสำนึกของตัวตนที่ถูกทำให้กลายเป็นส่วนประกอบภายในเกมส์แห่งความเป็นจริงและความสัมพันธ์ทางอำนาจที่เป็นตัวกำหนดตำแหน่งทางสังคมที่มนุษย์เผชิญหน้าอยู่ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การสร้างตัวตนโดยอาศัยเทคโนโลยีแห่งตัวตน จึงเป็นความมุ่งมั่นและสมัครใจที่จะกระทำ โดยบุคคลเป็นผู้เลือกที่จะทำงานกลายเป็นกฎเกณฑ์ทางพฤติกรรมมุ่งหวังเปลี่ยนแปลงตนเอง และมีวิถีชีวิตที่เป็นของตัวเอง Foucault (1983, อ้างถึงใน เบญจวรรณ อุปษมา, 2561 : 21-22) โดยเทคโนโลยีแห่งตัวตนในทัศนะของฟูโกต์ (Michel Foucault) หมายถึงชุดของวิธีการในการสร้างความเป็นตัวตนของมนุษย์จากร่างกาย จากความคิด และจากการกำหนดของตัวมนุษย์ เทคโนโลยีแห่งตัวตนจึงกลายเป็นวิธีการที่จะทำให้มนุษย์สามารถบรรลุผลในการสร้างตัวตนที่มีความสมบูรณ์แบบ มีความสุข และมีอิสระได้ตามที่ต้องการ การใช้อำนาจเข้าจัดการกับมนุษย์ไม่ใช่วิธีการที่จะแก้ไขหรือคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ทั้งหมดลงได้ แต่บุคคลต่างหากที่ต้องเป็นฝ่ายยุติการกระทำนั้น ๆ ด้วยตนเอง การควบคุมกำกับตนเองหรือการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน ไม่ได้เป็นเพียงความรับผิดชอบหรือจิตสำนึกส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ต้องใช้เทคนิคอีกประการหนึ่งควบคู่กัน นั่นคือ การรู้จักตนเอง (Knowing the Self) ผ่านการดูแลตนเอง (The Care of Self) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ทำให้มนุษย์มีศักยภาพที่จะทลายกรงขังและกับดักของสังคมออกมา (จิตติมา เจือไทย, 2551 : 23-25)

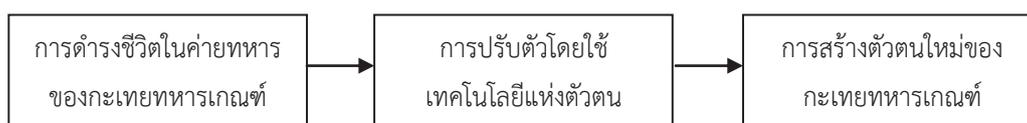
จากกรอบแนวคิด เทคโนโลยีแห่งตัวตน (Technology of Self) ของมิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) สรุปได้ว่าเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญของมนุษย์ในการสร้างตัวตนของตนเอง มีอิสระทางความคิด ไม่ถูกครอบงำจากบุคคลหรือสังคม รวมไปถึงไม่ถูกกดดันเองว่าเป็นผู้ที่มีความบกพร่อง แต่มีความสามารถที่จะจัดการกับชีวิตในฐานะที่เป็นนายของตนเอง รวมไปถึงการค้นหาจุดยืนในสังคมให้กับตนเองเพื่อการดำรงชีวิตและการปรับตัวเพื่อให้มีพื้นที่ในสังคม จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกะเทยทหารเกณฑ์มีจำนวนน้อย และส่วนใหญ่จะศึกษาถึงการดำเนินชีวิตของกะเทยในการเอาตัวรอดเมื่ออยู่ในสังคม พวกเขาจะไม่กล้าแสดงตัวตนที่แท้จริงออกมา เนื่องจากกลัวถูกกลั่นแกล้ง ล้อเลียน ต้องใช้ความพยายามในการปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ที่เผชิญอยู่ ผู้วิจัยมีแนวคิดว่กะเทยทหารเกณฑ์ทุกคนมีความเป็นมนุษย์ที่มีตัวตน มีความสามารถที่จะปฏิบัติตนเองให้อยู่ได้ในทุกสถานการณ์ ผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากผู้อื่น และเรียนรู้จากสังคม เพื่อให้บุคคลอื่นยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จากความเชื่อนี้ ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดเทคโนโลยีแห่งตัวตน (Technology of Self) ของมิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้

แนวคิดเกี่ยวกับคนชายขอบ

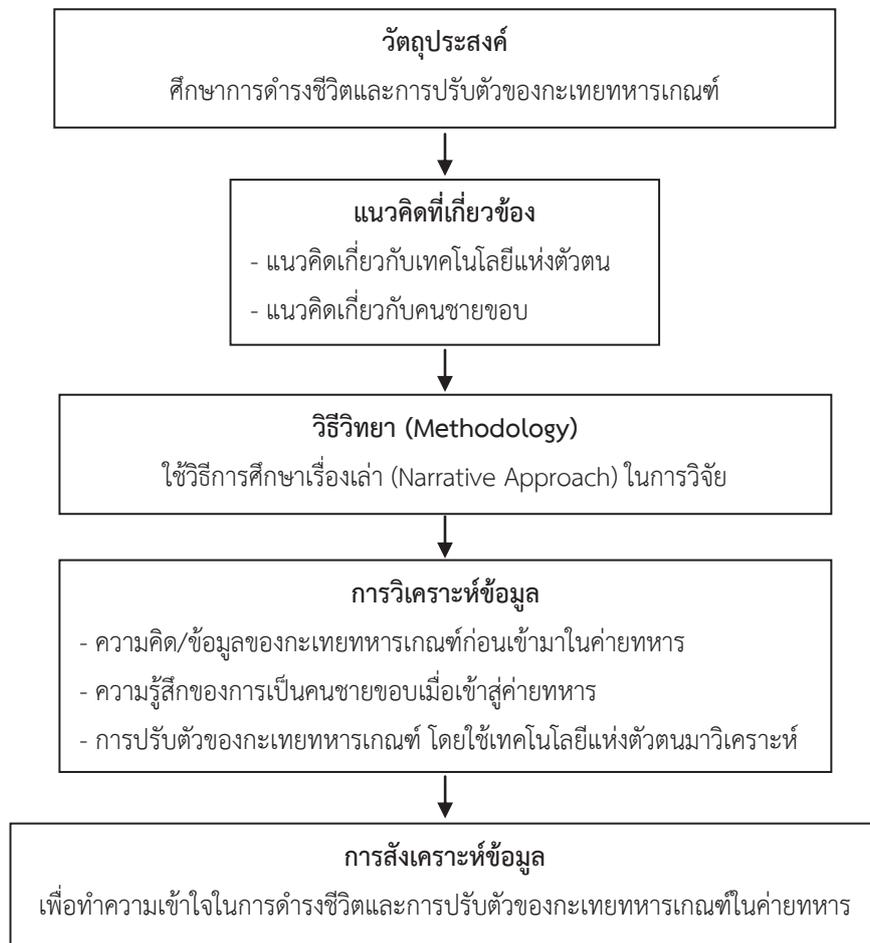
คนชายขอบ (Marginal People) คือ กลุ่มประชากรที่อยู่ชายขอบของสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจหลัก หรือคนกลุ่มน้อยที่มักถูกกีดกัน ถูกเบียดขับออกจากสังคม โดยไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่ได้มีโอกาสในการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานหรือการจัดสรรทรัพยากร (สุริชัย หวันแก้ว, 2550 : 9-10) ซึ่งมักจะเป็นกลุ่มคนที่ถูกกีดกันหรือเอาเปรียบจาก

คนกลุ่มใหญ่ในสังคม ได้รับการเลือกปฏิบัติจากชนกลุ่มใหญ่ รวมไปถึงการไม่ยอมรับวัฒนธรรมประจำกลุ่มจากคนในสังคม เช่น คนรักเพศเดียวกัน คนพิการ ชนกลุ่มน้อย แรงงานข้ามชาติ ผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น โดยกาญจนา เทียนลาย และธีรณรงค์ สกุลศรี (2554 : 39) กล่าวว่ากลุ่มคนชายขอบถูกสร้างขึ้นมาจากกระบวนการที่ไม่ได้เกิดจากกลุ่มคนชายขอบเอง แต่เกิดจากการถูกทำให้เป็นโดยผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าสร้างวาทกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมและไม่เสมอภาคทางสังคม คล้ายกับแนวคิดของฟงเพ็ญ นิกระโทก และเกษราวัลณ์ นิลรวงกูร (2556 : 61) ซึ่งกล่าวถึงคนชายขอบในกลุ่มเพศที่สามว่า กลุ่มคนรักเพศเดียวกัน หรือกะเทย (Katheoy) ในภาพรวมของสังคมไทยส่วนใหญ่มองคนกลุ่มนี้ในภาพด้านลบมากกว่าด้านบวก ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสังคมไทยบางส่วนได้พยายามทำความเข้าใจในวิถีชีวิต และเพศวิถีของคนที่มีความต้องการมีตัวตนข้ามเพศจากผู้ชายไปสู่ผู้หญิง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามของกะเทยหรือสาวประเภทสอง (Transgender) โดยการยอมรับและเปิดพื้นที่ให้แสดงตัวตนในสังคมได้อย่างเสรีภาพ แต่กะเทยยังคงถูกสังคมตีตราและเลือกปฏิบัติ ละเมิดต่อสิทธิ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และสิทธิมนุษยชนของกลุ่มกะเทย เพียงเพราะพวกเขามีเพศภาวะไม่ตรงกับเพศกำเนิด

ในวิธีการศึกษาที่ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Approach) นภาภรณ์ หะวานนท์ (2550 : 14) สรุปไว้ว่า เป็นเรื่องราวที่บุคคลกล่าวถึงชีวิตของตนเองและคนอื่น การเล่าเรื่องช่วยให้บุคคลรู้สึกว่าการประสบการณ์ของตนเองมีความหมาย คนดำเนินชีวิตไปตามวิถีแห่งเรื่องเล่า ดังนั้น ทั้งชีวิตและเรื่องเล่าจึงเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ คือต่างเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน เพราะคนมีชีวิตอยู่ตามเรื่องเล่าหรือเรื่องราวที่แทรกตัวอยู่ในบริบทที่ห้อมล้อม บุคคลคิด รับรู้ จินตนาการ และเลือกที่จะทำหรือไม่ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามโครงสร้างของเรื่องเล่า เรื่องเล่ามิได้เป็นอิสระจากสิ่งที่เป็นกฎเกณฑ์ สถาบัน และวัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อเรื่องเล่า คือเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการที่บุคคลเลือกที่จะเล่าและจะเล่าเรื่องอย่างไร เรื่องเล่าแทรกตัวอยู่ในความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ปรากฏอยู่ในอายุ ชาติพันธุ์ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ ตำแหน่งทางสังคม เรื่องเล่าจึงมิใช่มีฐานะเป็นเพียงคำบรรยายเกี่ยวกับชีวิตของบุคคล แต่เป็นตัวสร้างโครงสร้างของชีวิต เรื่องเล่าจึงเป็นวิถีวิทยาที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาวิถีจักรของชีวิต รวมทั้งกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะเรื่องเล่าทำให้บุคคลสามารถที่จะรับรู้หรือลำดับความเป็นไปของชีวิตตนเองนับจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน และทำนายเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) และกระบวนการทำวิจัย ไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย การดำรงชีวิตและการปรับตัวของกะเทยทหารเกณฑ์ในค่ายทหาร

ภาพประกอบ 2 กระบวนการทำวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการดำเนินการวิจัย ศึกษาถึงการดำรงชีวิต และการปรับตัวของกะเทยทหารเกณฑ์ในค่ายทหาร โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีแห่งตัวตน และแนวคิดเกี่ยวกับคนชายขอบ มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและการปรับตัวของกะเทยทหารเกณฑ์เมื่ออยู่ในค่ายทหาร ช่วงแรกของการเข้ารับการศึกษาทหาร และช่วงหลังจากการฝึกวิชาทหารและอยู่ในระหว่างประจำการที่ค่ายทหาร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 6 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ในค่ายทหารแห่งหนึ่งในจังหวัดลพบุรี โดยผู้วิจัยเริ่มจากการสัมภาษณ์ครูฝึกทหารเกณฑ์ที่มีความสนิทสนมท่านหนึ่ง และขอให้ครูฝึกทหารเกณฑ์ท่านนั้นแนะนำกะเทยทหารเกณฑ์และเพื่อนกะเทยทหารเกณฑ์ ซึ่งเป็นการสุ่มแบบบอกต่อ (Snowball Sampling) ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจนข้อมูลอิ่มตัว โดยทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด ดังนี้

- 1.1 กะเทยทหารเกณฑ์ จำนวน 4 คน
- 1.2 เพื่อนกะเทยทหารเกณฑ์ จำนวน 1 คน

1.3 ครูฝึกทหารเกณฑ์ จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยใช้แนวคำถามที่มีเค้าโครงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยและทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

2.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participation Observation) ใช้การสังเกตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในช่วงของการเข้ารับการฝึกวิชาทหาร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ดังนี้

การศึกษาวิจัยนี้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากกะเทยทหารเกณฑ์ จำนวน 4 คน เกี่ยวกับวิถีชีวิตก่อนการเป็นทหารเกณฑ์และการปรับตัวเมื่อเข้ามาอยู่ในค่ายทหาร ส่วนข้อมูลจากเพื่อนกะเทยทหารเกณฑ์ จำนวน 1 คน เก็บข้อมูลเกี่ยวกับมุมมองของทหารเกณฑ์คนอื่นที่มีต่อกะเทยทหารเกณฑ์ และครูฝึกทหารเกณฑ์ จำนวน 1 คน เพื่อทราบถึงกฎเกณฑ์ของค่ายทหารที่มีต่อทหารเกณฑ์ ทั้งทหารเกณฑ์ทั่วไปและกะเทยทหารเกณฑ์ เก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้นจำนวน 6 คน และมีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) จากกะเทยทหารเกณฑ์ เพื่อนกะเทยทหารเกณฑ์ และครูฝึกทหารเกณฑ์ เพื่อความถูกต้องของข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยจะทำงานย้อนกลับไประหว่างการเก็บข้อมูลกับการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ได้คำตอบที่เริ่มซ้ำกัน โดยไม่มีประเด็นใหม่แล้ว ซึ่งแสดงว่าข้อมูลถึงจุดอิ่มตัว ผู้วิจัยจึงหยุดเก็บข้อมูล หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาจจัดหมวดหมู่แยกตามประเด็นที่ทำการศึกษาและเป็นไปตามเหตุการณ์ โดยเรียงเรียงเนื้อหาให้เป็นระบบ วิเคราะห์ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตรวจสอบความสมบูรณ์ อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผล

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของกะเทยทหารเกณฑ์ เพื่อนกะเทยทหารเกณฑ์ และครูฝึกวิชาทหาร รวมทั้งหมด 6 คน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตีความจากแนวคิดและพฤติกรรมที่แสดงออกในการดำรงชีวิต และการปรับตัวของกะเทยทหารเกณฑ์ในค่ายทหาร โดยมีผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของกะเทยทหารเกณฑ์ก่อนเข้ามาในค่ายทหาร

กะเทยทหารเกณฑ์ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละคน ยังอยู่ระหว่างการศึกษาและไม่ได้นำวุฒิการศึกษามายื่นเพื่อผ่อนผันการเกณฑ์ทหาร เพียงแต่ลองเสี่ยงมาจับใบดำใบแดงเท่านั้น การใช้ชีวิตประจำวันก่อนเข้ามาในค่ายทหารจะชอบแต่งตัวชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่เป็นกะเทยเหมือนกัน มีชีวิตที่เป็นอิสระ และไม่มีความคิดที่จะกลับมาเป็นผู้ชาย ดังคำบอกเล่าของกะเทยทหารเกณฑ์รายหนึ่งได้กล่าวว่า

“ตอนมาคัดเลือกยังไม่เรียนไม่จบและไม่ได้อ่านหนังสือการเกณฑ์ทหาร ลองเสี่ยงมาจับใบดำใบแดง เพราะเป็นความฝันของพ่อกับแม่อยากให้เป็นทหารหรือตำรวจ มีดาวติดบ่า เลยตรอปเรียนไว้ก่อน ถ้าปลดประจำการแล้วจะกลับไปเรียนต่อ ตอนเรียนชั้นอนุบาลเคยใส่กระโปรงไปเรียน ช่วงมัธยมศึกษาตอนต้นมีแต่งหน้าไปเรียนด้วย เพราะครอบครัวมีแต่ผู้หญิงเป็นลูกชายคนเดียว ใช้ชีวิตอิสระได้เต็มที่ ตัวเราเองคิดว่าคงเป็นเพราะสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เรามีใจเป็นผู้หญิง เราก้าวออกมา

จนจะเต็มสองขาแล้ว ถ้าจะหวนกลับไปเราไม่รู้ว่ามันจะดีหรือเปล่า ผู้หญิงน้อยคนที่จะมาชอบเพราะเห็นเราเป็นแบบนี้ไปแล้ว” (กะเทยทหารเกณฑ์, 2561 : สัมภาษณ์)

2. ความรู้สึกเมื่อได้มาเป็นทหารเกณฑ์

การใช้ชีวิตเมื่อมาอยู่ในค่ายทหารของกะเทยทหารเกณฑ์นั้น ทุกคนต่างรู้ดีว่าเป็นพื้นที่ที่มีการกำหนดกรอบระเบียบและข้อห้ามอย่างชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมกำลังคน อีกทั้งคลิวิตีโอเกี่ยวกับทหารที่ถูกเผยแพร่ในปัจจุบัน ล้วนดูน่ากลัว รวมไปถึงการมีเพศสภาพเป็นเพศที่สามด้วยแล้ว จึงทำให้ความรู้สึกของกะเทยทหารเกณฑ์ เมื่อได้มาเป็นทหาร มีทั้งความเครียด ความกลัว ความท้อแท้ และความเศร้า แต่เมื่อได้มาลองใช้ชีวิตในค่ายทหารสักระยะความคิดของพวกเขาได้เปลี่ยนไป สามารถปรับเปลี่ยนตัวตนและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในค่ายทหารได้ ซึ่งกะเทยทหารเกณฑ์รายหนึ่งเล่าว่า “หลังจากที่จับได้ใบแดง รู้สึกว่าชีวิตต้องพัง ความรู้สึกแรกที่อยู่ในหัวคือ กูต้องโดนแน่ ๆ จะอยู่ได้ไหม จะไปใช้ชีวิตร่วมกับคนหมู่มากได้หรือเปล่า มันอี๊ดอ๊ด เพราะมีแต่ผู้ชาย เราเป็นชนกลุ่มน้อย กลัวเขาดูถูก คือ เรากายเป็นชายใจเป็นหญิงไง แล้วจะปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยข้อบังคับต่าง ๆ ของทหารได้ไหม กลัวไปหมดทุกอย่าง คิดไปเรื่อย ดูคลิปมาแบบมีอาบน้ำรวม ก็กลัวอยู่แล้วแหละ เครียดนะ แอบร้องไห้ด้วย สัปดาห์แรกนี่แบบท้อ ทำไมกูต้องมาเจออะไรแบบนี้ด้วย แต่ก็พยายามคิดว่ามันคือหน้าที่ ต้องอยู่ให้ได้ ต้องทำให้ได้ คนอื่นอยู่ได้ทำไมเราต้องทำได้ ซึ่งเราก็ก่อนนะ มุมอ่อนแอเราก็มี แข็งแกร่งเราก็มี ประมาณหนึ่งเดือนก็เริ่มชินแล้ว ดีกว่าที่คิดไว้อีก” (กะเทยทหารเกณฑ์, 2561 : สัมภาษณ์)

จะเห็นว่าความรู้สึกของกะเทยทหารเกณฑ์เมื่อแรกเข้ามาอยู่ในค่ายทหารพวกเขาต่างกลัว รู้สึกเป็นชายขอบของสังคมเล็ก ๆ นี้ กลัวว่าจะไม่ได้รับการยอมรับ รวมทั้งไม่มีตัวตนในสังคม แต่เมื่อได้เข้ามาในค่ายทหารแล้ว พวกเขาก็สามารถปรับเปลี่ยนตัวตนได้สำเร็จ

3. เทคโนโลยีแห่งตัวตนที่นำไปสู่การดำรงชีวิต และการปรับตัวของกะเทยทหารเกณฑ์ในค่ายทหาร สู่การมีตัวตนและพื้นที่ทางสังคม

3.1 ช่วงแรกของการเข้ารับการศึกษาทหาร

ช่วงแรกของการเข้ารับการศึกษาทหาร กะเทยทหารเกณฑ์จะไม่กล้าเปิดเผยตัวตน เพราะกลัวโดนแกล้ง กลัวไม่ได้รับการยอมรับในตัวตนที่เป็นเพศที่สาม แต่ท่ามกลางความกลัวพวกเขาพบว่าเพื่อนทหารเกณฑ์ ครูฝึกวิชาทหาร ผู้ช่วยครูฝึกวิชาทหารต่างให้กำลังใจ พวกเขาจึงเล็งมองตนเองในด้านลบ ด้วยความคิดและการกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตนเอง เปลี่ยนมาเป็นความเชื่อมั่นในตัวตนของตนเอง เปิดเผยตัวตนของตนเอง และตั้งใจที่จะแสดงให้ทุกคนเห็นว่าพวกเขาซึ่งเป็นเพศที่สามสามารถใช้ชีวิตในค่ายทหารได้เช่นเดียวกับผู้ชาย ผ่านวิถีชีวิตประจำวันในค่ายทหารที่มีการควบคุมกิจกรรม ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการควบคุมพฤติกรรมของพลทหารเกณฑ์ทุก ๆ นาย ไม่ว่าจะเป็นการเดิน การยืน การนั่ง การรับประทานอาหาร การนอน การจัดแถว การพัก การรายงาน การเดินสวนสนาม ดึงถ้อยคำที่กะเทยทหารเกณฑ์รายหนึ่งเล่าว่า

“ตอนเข้ามาอยู่ใหม่ๆ ผมก็ปกปิดตัวตนนะ แบบทำตัวปกติ ไม่ได้ทำตัวสาวจำ ไม่ได้ดัดจริตอะไร แต่เพื่อนก็ดูรู้แยะแหละ มันชอบมาแซว ก็เลยเปิดไปเลย กะเทยแล้วไง อะไรแบบเนี่ย ในเรื่องการฝึก สัปดาห์แรก ๆ ที่อยู่ค่าย การฝึกทหารจะไม่ค่อยหนัก ฝึกจัดแถว ฝึกทำพื้นฐานทางทหาร ฝึกซ่ายหัน ขวาทัน กลับหลังหัน รายงานตัว ตารางการฝึก ในช่วง 10 สัปดาห์ ที่ต้องทำเป็นกิจวัตรประจำวัน คือ ตื่นนอนตอนตีห้าครึ่ง มีจำเวรมาเป่านกหวีด ทหารเกณฑ์จะต้องตื่นนอน และเก็บที่นอน รับประทานอาหารล้างหน้าแปรงฟันในเวลาที่กำหนด ถ้าไปไม่ทันเข้าแถวจะถูกลงโทษสั่งให้วิ่ง ฟุ้งหลัง หรือทำความสะอาดห้องน้ำ หกโมงเช้าจะวิ่งออกกำลังกาย เจ็ดโมงเช้าจะทำความสะอาดกองร้อย ทำธุระส่วนตัว แปดโมงเช้าทหารเกณฑ์จะเข้าแถวเตรียมเคารพธงชาติ จากนั้นจะรับประทานอาหารเข้าพร้อมกันที่โรงเลี้ยง เก้าโมงเช้าถึงสิบเอ็ดโมงครึ่งจะเข้าเรียนวิชาทหาร และฝึกภาคปฏิบัติบุคคลท่ามือเปล่า ทำการใช้อาวุธ ทั้งในและนอกห้องเรียน รับประทานอาหารกลางวัน ตอนเที่ยง ปายโมงจะเข้าแถวเตรียมตัวเรียนและฝึกภาคปฏิบัติต่อถึงปายสี่โมงครึ่งจึงเลิกเรียนให้ไปทำธุระส่วนตัว ห้าโมงเย็น

ทหารเกณฑ์ทุกคนจะเข้าแถวหน้ากองร้อยเพื่อไปรับประทานอาหารเย็น หนึ่งทุ่มครึ่งจะมีบรมวินัยทหาร ศีลธรรม การปฏิบัติตน ในค่ายทหารและสวดมนต์ก่อนนอน และสามทุ่มจะเป็นเวลาเข้านอนของทหารเกณฑ์ทุกคน นายทหารและจ่าเวรจะมาตรวจ ถ้าไม่นอนจะถูกลงโทษ จะเป็นแบบนี้ทุกวัน” (กะเทยทหารเกณฑ์, 2561 : สัมภาษณ์)

กะเทยทหารเกณฑ์รายหนึ่งกล่าวเสริมด้วยว่า

“ผมก็ปกปิดนะ มาตอนแรกจะคุยกับเลยว่า นีมีเมีย มีลูกแล้วด้วย เพราะกลัวโดนแก๊ง กลัวเขาไม่ยอมรับ แต่แบบไม่มีใครเชื่อ เราอ่อนแอเนี่ย ก็เลยซี้เกียจแอบ พูดถึงช่วงฝึกทหารบ้างนะ ครูฝึกเขาจะตื่นแต่เช้าก่อนพวกเรา จะมาเป่านกหวีด แต่เช้าเพื่อเป็นการปลุกทหารเกณฑ์ให้ตื่นมาตรวจปัสสาวะ ทหารเกณฑ์จะต้องได้รับการตรวจปัสสาวะทุกเช้า เพื่อวัดอุณหภูมิ ในร่างกายก่อนที่จะได้รับการฝึกในแต่ละวัน หลังจากตรวจปัสสาวะเสร็จครูฝึกจะให้เวลาอาบน้ำแค่ 5 นาที ซึ่งบางวัน 2 นาที หรือ 1 นาทีก็มี 3 ชั้น ก็ต้องอาบน้ำปูยั้งติดตัวก็ต้องอยู่ให้ได้” (กะเทยทหารเกณฑ์, 2561 : สัมภาษณ์)

คล้ายกับความคิดของกะเทยทหารเกณฑ์รายหนึ่งกล่าวเพิ่มเติมว่า

“ครูฝึกบอกอาบน้ำ 1 นาที ก็คือ 1 นาที ต่อรองไม่ได้ เราต้องเอาชนะตนเองให้ได้ ต้องทำให้ได้ การแต่งตัว จากที่เคยใส่เสื้อยืดกางเกงขาสั้นทุกวัน พอมาอยู่ในค่ายต้องใส่ชุดทหาร มีเครื่องแบบ รู้สึกอึดอัดแต่ก็ต้องใส่ เรื่องอาหาร จากที่เมื่อก่อนจะกินตอนไหนก็ได้ พอมาอยู่ในค่ายต้องกินอาหารเป็นเวลา ไปวันแรกกินไม่ได้ เจอเมนูไขกรอบ คือไข่ที่ทอด มาทั้งเปลือก แต่เราต้องกินให้ได้ ส่วนเรื่องของการทำโทษจะเป็นการทำโทษรวม เมื่อเพื่อนคนใดคนหนึ่งทำผิดจะโดนทำโทษ ด้วยกันทั้งหมด จะไม่เน้นการทำโทษเดี่ยว เพราะทหารปลูกฝังและสอนตลอดในเรื่องการรักเพื่อน การสามัคคี ห้ามเห็นแก่ตัว เพื่อนทำที่เราต้องทำได้ เพื่อนโดนเราก็ต้องโดน การทำโทษครูฝึกจะเน้นการออกกำลังกาย ให้ทหารใหม่มีร่างกายแข็งแรง ทำโทษวิธีใดก็ได้ให้ทุกส่วนของร่างกายเกิดกล้ามเนื้อขึ้น เช่น ท่าฟุ้งหลัง ดันพื้น วิ่ง เป็นต้น เกณฑ์การลงโทษใช้เหตุผลเสมอ ไม่ใช่ใช้อารมณ์ของครูฝึก” (กะเทยทหารเกณฑ์, สัมภาษณ์เชิงลึก วันที่ 3 เมษายน 2561)

ส่วนครูฝึกวิชาทหารได้กล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อกะเทยทหารเกณฑ์ว่า

“ตอนที่ฝึกทหารเกณฑ์ การรายงานตัวกะเทยทหารเกณฑ์จะพูดไม่เข้มแข็งเหมือนผู้ชาย แต่เวลาที่ ออกคำสั่ง กะเทยทหารเกณฑ์ทำได้เหมือนผู้ชาย สั่งให้ทำอะไรก็ทำ เหมือนกับว่ากะเทยทหารเกณฑ์จะพยายามไม่ให้ครูฝึก และเพื่อนมองว่าเขาอ่อนแอหรือแตกต่างจากเพื่อนในค่าย แต่อยู่ที่ว่าร่างกายเขาจะทำได้มากน้อยแค่ไหน แต่ครูฝึกจะไม่สั่งเขา มากจนเกินไปเพราะร่างกายคนเคยฝึกและผ่านการฝึกมาแล้วจะต่างกัน จะสั่งทหารเกณฑ์ในแบบที่เหมาะสม ถอดคิดที่ว่าอยู่ให้เขารัก จากให้เขาคิดถึง ส่วนมากจะทำโทษเป็นส่วนรวมเพื่อให้ทหารรักกัน จะได้ว่าถ้าเราทำผิด เพื่อนจะต้องเหนื่อยด้วย แล้วเขาจะไม่กล้าทำอีกเพราะห่วงเพื่อน เพราะฉะนั้น ครูฝึกก็ต้องสวมบทบาทของครูฝึกที่โหดและบทบาทของเพื่อนที่ดีคนหนึ่ง อุดมการณ์ของครูฝึกทหารเกณฑ์ก็คือ ปรับเปลี่ยนให้เขารู้จักหน้าที่ของตนเอง มีระเบียบวินัย รู้จักคำว่าเสียสละ และจะปลูกฝัง ให้รักเพื่อนช่วยกันดัดเตือนเวลาเพื่อนผิด ปลูกฝังให้รู้จักการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และที่สำคัญสอนให้รู้จักรักครอบครัว คิดถึงพ่อแม่ มากขึ้น” (ครูฝึกวิชาทหาร, 2561 : สัมภาษณ์)

กะเทยทหารเกณฑ์รายหนึ่งเล่าให้ฟังถึงความรู้สึก การปรับตัว ทัศนคติที่มีต่อครูฝึกวิชาทหาร และเพื่อน ทหารเกณฑ์ว่า

“พยายามเตือนตัวเองเสมอว่าต้องทำให้ได้ ฟังที่ครูฝึกออกคำสั่งมา ต้องทำเหมือนกันทุกคน ครูฝึกให้ทำอะไร เราก็ต้องทำไม่มีแบ่งว่าเราเป็นกะเทย ถ้าทำไม่ไหวครูฝึกก็จะให้พัก แต่เราก็ทำได้ พอทำได้แล้วก็จะรู้สึกแบบว่ารักตัวเองจิง เวลาทำผิด ครูฝึกจะพูดว่า ทำไม่เหมือนกัน ไม่มีคำพูดให้ท้อเลย มันเป็นคำพูดที่เราฟังแล้วรู้สึกที่เราต้องทำ ไม่ถึงกับต้องสู้ การปรับตัวของเราคือเชื่อมั่นว่าเราทำได้ และกำลังใจจากครูฝึก จากเพื่อน ๆ เพื่อนทุกคนไม่มีคนไหนที่แสดงท่าที่รังเกียจเรา แม้แต่น้อย เวลาไม่สบายเพื่อนในค่ายจะนำผ้าเช็ดหน้าของเขาขูบน้ำมาวางไว้บนหน้าผากเรา ดูแลดีเหมือนเป็นคนในครอบครัว ทำให้เรารู้สึกว่าการเปิดเผยตัวตนของเราไม่ได้น่ากลัวอย่างที่คิด แลผมเรายังรักตัวเองมากกว่าเดิมอีก” (กะเทยทหารเกณฑ์, 2561 : สัมภาษณ์)

เพื่อนทหารเกณฑ์ได้กล่าวว่า

“ในช่วงแรกๆ กะเทยทหารเกณฑ์เขาจะปกปิดตัวตน แต่เรารู้กันนะ เขากลับเราจะแซวเขา กลัวโดนแกล้ง เพราะมีแต่ผู้ชายส่วนมาก มาใหม่ ๆ เราก็จะแกล้งเขาเพราะในค่ายจะไม่ค่อยมีกะเทย นาน ๆ จะมีเข้ามาในค่ายก็อยากแกล้ง อยากรู้อยากเห็นธรรมดา แต่พอหลัง ๆ เราก็เข้าใจกัน คอยให้กำลังใจกัน แรกๆ เลยจะไม่ค่อยยอมรับกะเทยเพราะมองดูเขา อ่อนแอ ทำอะไรก็ไม่ได้ ดูแบบซัด ๆ ตา ขอบพุดแฉ่วว่า ตุงตุงตุงซ้อไม่ได้หรอก แต่พอสักพักพวกเขาก็พิสูจน์ให้เพื่อน ๆ ในค่าย เห็นว่าเขาทำได้ เขาทนฝึกกับพวกเราได้ เหมือนเขาลบค่าสพประมาทของเพื่อน เผลอ ๆ แข็งแรงกว่าเรานะ เราก็ยอมรับเขา เขามีความชอบส่วนตัวเลือกเกิดไม่ได้ ไปเปลี่ยนความคิดเขาไม่ได้ จะมาบังคับให้เป็นผู้ชายก็ไม่ได้ บางทีอาจเป็นเพราะสิ่งแวดล้อม ที่เข้ามา อยู่ในกลุ่มใหญ่แบบนี้ต้องให้เกียรติกัน” (เพื่อนทหารเกณฑ์, 2561 : สัมภาษณ์)

จะเห็นได้ว่าการฝึกวิชาทหารตามตารางเวลาที่ค่ายทหารกำหนด กะเทยทหารเกณฑ์ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ที่ค่ายทหารสร้างขึ้น ในฐานะที่เป็นวินัยของระบบค่ายทหาร ภายใต้การควบคุมของครูฝึกทหารเกณฑ์ที่เคร่งครัดด้วยเวลาที่ เร่งรีบ โดยไม่สามารถต่อต้านได้ ทำให้กะเทยทหารเกณฑ์พยายามจัดการกับร่างกายตนเองให้สามารถทำกิจกรรมจนเสร็จสิ้น ภายในเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ในบางกิจกรรมก็เกินไปด้วยความยากลำบาก ที่เห็นได้ชัดจากการที่กะเทยทหารเกณฑ์พูดตรงกัน ก็คือ การอาบน้ำภายในเวลาที่จำกัด และยังต้องอาบน้ำรวมกันด้วย กะเทยทหารเกณฑ์ต้องพยายามควบคุมตนเอง ตามแนวปฏิบัติเพื่อให้สามารถทำกิจกรรมได้อย่างเป็นปกติ และจากการฝึกวิชาทหาร กะเทยทหารเกณฑ์ พบว่าความสัมพันธ์ แบบครอบครัว การให้กำลังใจ ระหว่างกะเทยทหารเกณฑ์ เพื่อนทหารเกณฑ์ และครูฝึก นำมาซึ่งการสร้างเชื่อมั่น ในตนเอง เกิดการสร้างกำลังใจให้ตนเอง กล้าที่จะเปิดเผยตัวตนของตนเอง และรักตนเอง

3.2 ช่วงหลังจากการฝึกวิชาทหารและอยู่ในระหว่างประจำการที่ค่ายทหาร

หลังจากที่ฝึกวิชาทหารครบ 10 สัปดาห์ ทางค่ายจะให้ทหารเกณฑ์ทุกคนไปประจำตามกองร้อยตามสายงาน ที่เหมาะสมกับความสามารถของบุคคล กะเทยทหารเกณฑ์จะได้งานที่แตกต่างจากทหารเกณฑ์ทั่วไป เพราะในค่ายจะมีการจัดเตรียมงานไว้เรียบร้อยแล้วว่าจะได้ทำงานส่วนใด งานส่วนใหญ่ที่ทำจะเกี่ยวกับงานเดินเอกสาร หรือรับส่งเอกสาร ราชการต่าง ๆ บางคนก็ให้ไปขายขนมที่ร้านสหกรณ์ในค่ายทหาร

กะเทยทหารเกณฑ์รายหนึ่งเล่าว่า “เราได้ทำงานด้านธุรการ อาจเป็นเพราะเรามีนิสัยแบบผู้หญิง ทำให้เรามีความสามารถพิเศษที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน เช่น เราพิมพ์ดีดได้ ลายมือสวย ซึ่งเป็นงานด้านที่ผู้ชายส่วนใหญ่ไม่ถนัด” (กะเทยทหารเกณฑ์, 2561 : สัมภาษณ์)

จะเห็นว่า กะเทยทหารเกณฑ์ จะถูกกำหนดให้ทำงานที่สอดคล้องกับตัวตน ภายใต้การมองว่ามีความแตกต่าง ทางด้านจิตใจและอารมณ์ ทำให้กะเทยทหารเกณฑ์ยินยอมพร้อมใจที่จะปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่า กะเทยทหารเกณฑ์มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องจิต พฤติกรรม การปรับตัว การสร้างตัวตน เพื่อให้เข้ากับสังคมที่ตนอยู่ ทุกคนเข้ามาในค่ายทหารด้วยความกลัว แต่สามารถก้าวผ่านความกลัวเหล่านั้นไปได้ ด้วยกำลังใจจากตนเอง คนรอบข้าง โดยการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนขึ้นมาใหม่ ดังนั้น การเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในค่ายทหาร สิ่งสำคัญที่ทำให้กะเทยทหารเกณฑ์สามารถดำรงชีวิตและปรับตัวของตนเองได้ คือการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนขึ้นมา เพื่อก้าวข้ามขีดจำกัดของสภาพร่างกายและจิตใจที่คิดว่าตนเองไม่สามารถทำได้ ด้วยวิธีการดังนี้ 1) การปรับตัวตามสถานการณ์ ในค่ายทหารด้วยความสมัครใจ 2) กำลังใจจากตนเอง ครูฝึกทหารเกณฑ์ และเพื่อนทหารเกณฑ์ และ 3) การสร้างตัวตนใหม่ ด้วยการรักในตัวตน การรู้จักตนเองผ่านการดูแลตนเอง เอาชนะความกลัวด้วยการเอาชนะใจตนเอง ด้วยความตั้งใจที่จะพิสูจน์ ให้ทุกคนได้เห็นว่ากะเทยทหารเกณฑ์สามารถดำรงชีวิตและปรับตัวในค่ายทหารได้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการดำรงชีวิตและการปรับตัวของกะเทยทหารเกณฑ์ในค่ายทหาร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ช่วงแรกของการเข้ารับการฝึกทหาร พบว่า กะเทยทหารเกณฑ์จะไม่กล้าเปิดเผยตนเองเพราะกลัวโดนแกล้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤทธิ ฤทธิคำรพ และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2559 : 80) ได้ศึกษาเรื่องจากชีวิตอิสระสู่ความเป็นระเบียบวินัย: เรื่องเล่าชีวิตและการเอาตัวรอดของกะเทยทหารเกณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินชีวิตของกะเทยทหารเกณฑ์ ก่อนเข้ามาเป็นทหารจะใช้ชีวิตอย่างอิสระ เมื่ออยู่ในค่ายทหารจะต้องทำตามระเบียบวินัยของทหาร ในการฝึกทหาร 3 เดือนแรก ต้องปิดบังตนเองเพื่อไม่ให้ครูฝึก และเพื่อนทหารรู้ว่าเป็นกะเทยเพราะกลัวถูกกลั่นแกล้ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของนาวิณี ไรอยแสง และวีรยุทธ มาตรีนอก (2552 : 100) ได้ศึกษาเรื่องชีวิตกะเทยทหารเกณฑ์ การดำรงอยู่และเอาตัวรอดในค่ายทหาร ผลการวิจัยพบว่า การใช้ชีวิตของกะเทยทหารเกณฑ์ในวัยเด็ก และวัยเรียนเป็นชีวิตที่มีความเป็นอิสระในทุก ๆ ด้าน แต่เมื่อมาใช้ชีวิตเป็นทหารเกณฑ์ต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ ระเบียบวินัยของทหาร การใช้ชีวิตช่วงฝึกทหารเกณฑ์ 3 เดือนแรก เป็นช่วงการฝึกที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากพลเรือนมาเป็นทหาร เป็นช่วงที่กะเทยทหารเกณฑ์ต้องปิดบังตัวตนที่แท้จริง เนื่องจากกลัวถูกเพื่อนทหาร และครูฝึกแกล้ง

2. ในส่วนของผู้วิจัยมีประเด็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากการกลัวถูกกลั่นแกล้ง ก็คือกลัวการไม่ได้รับการยอมรับ ในขณะที่เดียวกันเมื่อพวกเขาเห็นว่าการปิดบังตนเองนั้นเพื่อนก็ดูออกว่าเป็นกะเทย พวกเขาจึงกล้าที่จะเปิดเผยตนเอง และแสดงให้เพื่อนทหารเกณฑ์ และครูฝึกวิชาทหารเห็นว่าสามารถทำกิจกรรมในการฝึกวิชาทหารได้เหมือนผู้ชาย ผู้วิจัยเห็นว่าการที่พวกเขาสามารถดำรงชีวิตและปรับตัวในค่ายทหารได้นั้น เกิดจากเทคโนโลยีแห่งตัวตน โดยการสร้างกำลังใจให้ตนเอง การได้รับกำลังใจจากเพื่อนทหารเกณฑ์ จากครูฝึกทหารเกณฑ์ จึงนำไปสู่การสร้างตัวตนใหม่ด้วยการรักตนเอง เอาชนะความกลัวด้วยการเอาชนะใจตนเอง ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนทางความคิดคือไม่ดูถูกตนเองว่าเป็นเพศที่สาม จนนำไปสู่การปรับตัวให้อยู่ได้ในทุกสถานการณ์ด้วยความสมัครใจ สอดคล้องกับแนวคิดเทคโนโลยีแห่งตัวตน ของมิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) ในงานวิจัยของเบญจวรรณ อุปะษมาย์ (2561 : 2) ได้ศึกษาแนวคิดเรื่องตัวตนที่รู้จักและกระบวนการสร้างตัวตนของมิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) พบว่ามนุษย์ต่างมีกำลังความสามารถที่จะสร้างความเป็นตัวตนของตนเอง จากศิลปะแห่งการดำรงอยู่ที่สัมพันธ์กับจริยธรรมในการดำรงชีวิตซึ่งบุคคลผู้นั้นยึดถือ อันเป็นเทคโนโลยีแห่งตัวตนที่เปลี่ยนผ่านบุคคลให้เป็นตัวตนที่รู้จัก ซึ่งแสดงว่าตัวตนของมนุษย์ดำรงอยู่อย่างเสรีและมีความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของกรรติมา เขาวตะ, มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ และวันชัย ธรรมสังการ (2558 : 1) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างความรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนตัวตนของเด็กและเยาวชน ผู้ก้าวพลาด พบว่าเด็กและเยาวชนสามารถสร้างตัวตนใหม่ได้หากได้รับความรัก ความไว้วางใจจากครอบครัวและเจ้าหน้าที่ การให้กำลังใจตนเองเพื่อสร้างตัวตนใหม่ด้วยการทำงานจิตอาสา การให้คำแนะนำเชิงบวกกับเพื่อนร่วมทางและการพยายามดำรงตัวตนใหม่ด้วยการปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเองในการมองโลก มองสังคม มองตนเอง และมองผู้อื่น รวมถึงการสร้างความรู้ใหม่ให้ผู้อื่นในสังคมได้ร่วมเรียนรู้ และรู้เท่าทันต่อความรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายในอันที่จะปรับเปลี่ยนจากผู้ถูกกระทำไปสู่การเป็นผู้กระทำ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียมและมีศักดิ์ศรี

3. กะเทยทหารเกณฑ์เมื่อเริ่มเข้าสู่รั้วค่ายทหาร จะมองตัวเองหรือนิยามตัวเองว่าเป็นคนชายขอบของค่ายทหาร ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นการสร้างความเป็นชายขอบขึ้นในจิตใจของตนเอง เพราะเมื่อเพื่อนทหารเกณฑ์และครูฝึกรู้ว่าเป็นกะเทยแล้ว ก็ไม่ได้มีการกลั่นแกล้งหรือดูถูก แต่ปฏิบัติตัวเหมือนกับเป็นทหารเกณฑ์ธรรมดาคนหนึ่ง ดังนั้นกะเทยทหารเกณฑ์จึงได้ก้าวข้ามออกจากความเป็นชายขอบที่สร้างขึ้นมาเอง โดยพวกเขาพยายามสร้างตัวตนขึ้นมาใหม่ภายใต้เทคโนโลยีแห่งตัวตน เพื่อให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ก้าวข้ามความรู้สึก ความกลัว ความคิด ที่ถูกมองว่าเป็นชายขอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพัชร์ อภิรุ้งเรืองสกุล และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561 : 620-621) ได้ศึกษาเรื่องเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จของเด็กจากชุมชนแออัด พบว่าการเผชิญหน้ากับความยากจน โดยใช้การต่อสู้และดิ้นรนเพื่อหลีกเลี่ยงคำว่า คนชายขอบ ของสังคม จากการเปลี่ยนอัตลักษณ์ของสังคมที่มองคนยากจนว่าด้อยโอกาสและขาดทางเลือก กลายเป็นจุดเปลี่ยนของชีวิตที่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงของชีวิต

โดยกล้าที่จะแสวงหาโอกาสเพื่อสร้างอนาคตด้วยการศึกษา สร้างรากฐานที่มั่นคงด้วยความรู้และความสามารถ บนเส้นทางที่เลือกด้วยตนเองสู่ความสำเร็จ

บทสรุป

กะเทยทหารเกณฑ์เข้ามาในค่ายทหารด้วยความคิด มุมมองในแง่ลบ เมื่อเข้ามาเจอกฎระเบียบที่เข้มงวด สยาดตายของครอบครัวข้าง ทำให้กะเทยทหารเกณฑ์ต้องปรับตัว โดยใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนโดยมีการปรับตัวตามสถานการณ์ ในการฝึกวิชาทหาร การรับประทานอาหาร การนอน ตามที่สังคมแวดล้อมปฏิบัติ มีการสร้างกำลังใจให้ตนเอง การได้รับกำลังใจจากครูฝึกทหารเกณฑ์ เพื่อนทหารเกณฑ์ ช่วยให้กะเทยทหารเกณฑ์สามารถฝ่าฟัน ก้าวข้าม ปรับตัว และเปลี่ยนแปลงตนเอง เป็นผลให้เกิดการสร้างตัวตนใหม่ ด้วยการรักในตัวตนของตนเอง เอาชนะความกลัวด้วยการเอาชนะใจตนเอง นำไปสู่กะเทยทหารเกณฑ์คนใหม่ในร่างเดิม

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ค่ายทหารควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการฝึกทหารเกณฑ์ให้บุคคลภายนอกรับรู้ว่ามีระเบียบการแบ่งแยกหรือกลั่นแกล้งทางเพศต่อกะเทยทหารเกณฑ์

1.2 เพื่อให้ครูฝึกทหารเกณฑ์ และทหารเกณฑ์ เข้าใจวิถีคิดของกะเทยทหารเกณฑ์ และนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติต่อกะเทยทหารเกณฑ์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึงการปรับตัวของทหารประจำการในชั้นยศอื่น ๆ ที่เป็นเพศที่สาม เพื่อเป็นการขยายองค์ความรู้ และเพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ทางสังคมสำหรับความเท่าเทียมทางเพศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรรทีมา เขาวตะ, มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ และวันชัย ธรรมสังการ. (2558). การสร้างความรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนตัวตนของเด็กและเยาวชนผู้ก้าวพลาด. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 7(13), 1-15.

กาญจนา เทียนลาย และธีรณรงค์ สกุลศรี. (2554). *ประชากรชายขอบ: มุมมองในเชิงจำนวน และการกระจาย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

จิตติมา เจือไทย. (2551). *การสร้างอัตลักษณ์แห่งตัวตนของคนพิการ*. คุชฌินีพนธ์ การศึกษาคุชฌินีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณัฐพัชร์ อภิรุ้งเรืองสกุล และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2561). เทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จของเด็กจากชุมชนแออัด. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, (11)3, 608-623.

นภาพรณ หะวานนท์. (2550). การสร้างความรู้ภายใต้กระบวนการทัศน์สร้างสรรค์สังคม. *วารสารสังคมแม่ข่าย*, (3)3, 1-24.

นฤทธิ์ ฤทธิคำรพ และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2559). จากชีวิตอิสระสู่ความเป็นระเบียบวินัย: เรื่องเล่าชีวิตและการเอาตัวรอดของกะเทยทหารเกณฑ์. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก*, 5(2), 80-91.

นาวินี โรยแสง และวิรัชุต มาตรนอก. (2552). *ชีวิตกะเทยทหารเกณฑ์ การดำรงอยู่และการเอาตัวรอดในค่ายทหาร*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการชุมชน. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี.

- เบญจวรรณ อุปัชฌาย์. (2561). แนวคิดเรื่องตัวตนที่รู้จักคิดและกระบวนการสร้างตัวตนของมิเชล ฟูโกต์. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า*, 5(2561), 1-54.
- ผดาสวัสดิ์ วุฒิมานนนท์. (2560). คุณภาพชีวิตทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ: ศึกษากรณีทหารเกณฑ์ที่มีภูมิลำเนาในอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ*, 4(3), 33-38.
- พวงเพ็ญ นิกระโทก และเกษราวัลณ์ นิลรวงกูร. (2556). การทำรณรงค์ในวัยรุ่นชาย. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, (31)4, 61-69.
- มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยเพื่อสิทธิมนุษยชน. (2562). *สร้างสังคมที่น่าอยู่สำหรับทุกเพศด้วยกัน*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2562, จาก <https://www.facebook.com/thaitga/posts/>
- สุริชัย หวันแก้ว. (2550). *คนชายขอบ: จากความคิดสู่ความจริง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานนท์ วันลา. (2553). *การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนของสมาชิกวุฒิสภาผู้พิการทางสายตา*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กะเทยทหารเกณฑ์. (3 เมษายน 2561). *สัมภาษณ์*. ตัวแทนกะเทยทหารเกณฑ์.